

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

De zalmakende genade Gods

*Want de
zalmakende
genade Gods is
verschenen aan
alle mensen.*

Titus 2:1.

Een rijke tekst. Het gaat over de zalmakende genade Gods. Paulus schrijft daarover aan Titus. Titus was een Griek. Dat is van afkomst een heiden. Hij is door de prediking van Paulus tot bekeering gekomen. Paulus noemt hem daarom: "Mijn oprechte zoon, naar het geloof. Hij was ook in de dienst van God. Hij vergezelde Paulus op zijn zendingsreizen. Op een van die reizen heeft hij Titus achtergelaten op het eiland Kreta. Dat eiland ligt in de Middellandse Zee. Daar was een gemeente ontstaan.

Doch: in die gemeente was het nog lang niet alles. Daar moest nog heel wat gebeuren. Titus moest er achterblijven om orde op zaken te stellen. Een heel werk. Daar waren oude mannen en ook oude vrouwen. Hen moest de weg gewezen worden. Zij moesten ook voorbeelden zijn voor het komende geslacht, de jongere generatie. Dat is uit het verband duidelijk op te maken. Het evangelie moest gepredikt worden aan oud en jong. Aan dienstbaren en vrijen. Het geldt alle leeftijden en alle standen. Zo is het natuurlijk nog.

Daar zou ook nu heel wat over te zeggen zijn. Het was toen te Kreta niet alles. Daar mankeert vandaag onder ons ook heel veel aan. Het is nog nooit een volmaakte kerk op aarde geweest. Dat zal het ook wel nooit worden. Ondanks alle gebreken die er waren en nog zijn schrijft Paulus: "Want de zalmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen". Elk woord heeft betekenis.

Zalmakende... Daar zit het woord Zalmaker in. Daar zit ook Zijn werk in. Dat is het werk van Jezus. Zijn naam betekent 'Zalmaker'. Hij heeft alles gedaan wat tot de zaligheid van verloren mensen nodig is. Daar heeft Hij Zijn leven voor gegeven. Daar heeft God Zijn Zoon voor gegeven. Dat is een onuitsprekelijke Gave. Het is een onverdiende Gave. Het is ook een "genadegave".

Genade... Ook dat is zulk een rijk woord. Want dat past alleen bij mensen die de dood hebben verdiend. Die kunnen alleen door genade in het leven blijven en het leven krijgen tot in eeuwigheid. Krijgen van God. Niet uit verdienste van de zijde van de mens, doch ter wille van de verdiensten van de Heere Jezus Christus. Hij is de openbaring van Gods grote genade. Van Zijn onbegrensde liefde. Want:

"Alzo lief heeft God de wereld gehad dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe".

Ook het woord "verschijnen" heeft grote betekenis. Het doet denken aan 'schijnen'. Dat doet de zon. Wanneer die verschijnt, moet de duisternis wijken. Dan gaat de nacht voorbij en breekt de dag aan. Zo is het in de natuur. De zon gaat op over alle mensen. Ieder komt er door in het licht te staan. Hoe gaat dat nu geestelijk?

De Heere Jezus is ook een Zon. Hij is verschenen in de duistere we-

reld. Hij is het waarachtige Licht. Hij ging op als de Zon over alle mensen. Doch door alle mensen is dat niet gewaardeerd. Want van velen staat geschreven dat zij de duisternis liever hebben gehad dan het Licht. Zij wilden tot de Heere Jezus niet komen om door Hem verlicht te worden. Om door het geloof in Hem kennis der zaligheid te verkrijgen. Zij hebben het Licht gehaat. Zij hebben het zoeken te doven! "Doe uit dat licht. Weg met Deze! Kruist Hem!"

Het droeve resultaat is geweest dat de meesten die het "verschenen Licht" bleven haten in de duisternis zijn terechtgekomen. Dat heeft men nooit aan het Licht kunnen wijten. Men heeft daar zichzelf de schuld van moeten geven. "Want de zalmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen", doch de meeste mensen hebben het licht gehaat en kwamen in de duisternis om.

Wat doen wij? Want het verschijnen van het Licht, de zalmakende genade Gods is alle mensen weer verkondigd. Dat moet. Predik het evangelie aan alle creaturen! Het gebeurt ook! Iedere keer weer.

Doch wordt het Licht ook door ons begeerd? Of hebben wij de duisternis ook liever dan het Licht? Helaas moet dit van velen gezegd worden. Men wil tot het Licht niet komen. Want het Licht brengt alles aan het licht. Het heeft een ontdekkende werking. En wie wil er ontdekt worden? Dat zijn alleen degenen die er door wederbarende genade voor inge-

*Want onder
de vleugelen
van de Zon der
gerechtigheid
is genezing te
bekomen voor
alle kwalen.*

wonnen worden. Die leren in het Licht te zien welke snode zondaren ze zijn. Zij leren te zien dat zij verdiend hebben in de buitenste duisternis te moeten verkeren.

Doch, o wonder van Goddelijke liefde, daar is nu het Licht in terechtgekomen. Op Golgotha. Daar ging het licht voor het Licht uit. Opdat het liefelijke Licht van Gods vriendelijk Aangezicht zou

kunnen verschijnen en een zondaar zou kunnen beschenen. Dan krijgt het Licht een verkwikkende werking. Want onder de vleugelen van de Zon der gerechtigheid is genezing te bekomen voor alle kwalen.

Het is dan de ogen goed om die Zon te aanschouwen. Men kan met Simeon zeggen: "Want mijn ogen hebben Uw zaligheid ge-

zien". Dit zien geeft een zalig uitzicht op het eeuwige Licht. Dankzij de zaligmakende genade die aan alle mensen verschenen is. Hebt u, heb jij, hebben jullie daar ook uitzicht op? Wel een vraag, de moeite waard om over na te denken!

Wijlen ds. H. C. van der Ent.

Ambtelijke praktijk

DL, hoofdstuk 3 en 4, art. 5

Blijvend onderwijs

Gereformeerd

Elke kerk of gemeente heeft een naam. Het kan niet slechts gezien worden als onderscheidingsteken. In de naamgeving dient te spreken de identiteit. Want de kerk behoort een belijdende kerk te zijn. Zeker wanneer de naam gereformeerd aanwezig is. Is dit niet het geval, dan is de naamgeving slechts een etiket. De betekenis van de kerk gaat dan op de duur verdwijnen. Nu is dat niet erg wanneer er een samenvoeging plaats vindt met een andere kerk van gereformeerd belijden. Dan zal het woord gereformeerd niet ontbreken. Is dat woord dan van zo'n belangrijke betekenis? Zeker, want daarin spreekt een band met de kerk van het verleden. De gereformeerde geloofsleer en het

belijden ervan. Daardoor wordt het verleden niet overtrokken, maar er wordt door onderstreept dat men zo maar niet gekomen is tot het kennen en erkennen van de drie formulieren van enigheid waarin de geloofsleer naar de Schrift aan de orde komt. 'Belijden' is naar het grondwoord hetzelfde zeggen. Instemmen met hetgeen God gezegd heeft. Welnu, dat is gebeurd. In de Schrift staat de leer hoog aangeschreven. Wat onder meer Paulus Timotheüs voorhoudt is ook voor ons van betekenis. Laten we er niet aan voorbijzien dat de geest van mondigheid, van het erkennen van mondigheid, nu heel sterk is. Men mag en kan al vroeg komen tot een eigen keuzebepaling. Laat het element onderwijs en leren

primair staan in de prediking en zeker tijdens de catechese. Het waarom en waartoe dienen de jongelui te weten. De ambtsdrager dient steeds het Woord te laten spreken. Niet om te beleren, maar om aan te geven waarom en waartoe het Woord opwekt en als zeker stelt en dat de gereformeerde belijdenis niet zomaar iets is. Ook kan weleens naar voren komen waarom de preikant het ondertekeningsformulier heeft ondertekend en waarop hij zijn ja-woord heeft uitgesproken in het bevestigingsuur. Jongelui, ik mag en wil niet anders preken en catechiseren. Niet alleen voor jullie, maar ook voor mezelf. Want ik sta voor God naast jullie. Voor Hem zijn wij gelijk. De leer die naar de godzaligheid is, dient door mij verduidelijkt en toegelicht te worden. Het kennen, het beleven ervan dient voor leven en sterven. Het geef vastheid en zekerheid in het leven.

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen over Titus 2:1 van wijlen ds. H.C. v.d. Ent. Ds. K. Hoefnagel schrijft over de slang en de ezelin. Ds. Tanis schrijft over DL hoofdstuk 3 en 4, paragraaf 5. Ds. P. Roos schrijft een bijdrage getiteld 'Toekomstverwachting.' Ds. M.A. Kempeneers behandelt Daniël 3:12. Ook treft u een bijdrage aan over Abraham Hellenbroek. Tenslotte nog één persbericht.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. dinsdag 21 januari 2014 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 9 januari.

AvH

De wet van God

Wijst art. 4 op het feit dat in de mens na de val nog enig licht der natuur overgebleven is, wat dat is en wat dat doet, in art. 5 gaat het over de wet van God. De tien geboden. Eenmaal door God via Mozes aan Israël gegeven en in Israël aan ons. Een wet, ook van betekenis voor het volksleven. Het leven van alledag. We weten

hoe publiekelijk de houding tegenover de wet is. Openlijk is er de afschrijving van de geboden. Wat God Zelf spreekt in de eerste tafel en eist, legt men naast zich neer. Men behoeft dit niet meer te houden. Eigen wil bepaalt de levenshouding. Dit is de opinie van de massa. Gaat het over de tweede tafel dan dient zeker rekening gehouden te worden met het feit dat moord of poging tot doodslag strafbaar zijn en stelen niet minder. Het vijfde gebod heeft alleen betekenis in de houding tot de ouders. Liefde tot hen en bijstaan waar nodig is, maar verder bepaal je zelf je levensvulling. Je mag je eigen weg gaan. Afkeer tegen vals getuigen behoort er te zijn, maar hoe je om wil gaan en leven wil met je naaste, bepaal je zelf. Dus totale uitschakeling van God. Hij heeft mij niets te zeggen, noch minder voor te houden. Het grijpt aan dat die werkelijkheid al meer wordt gezien. Het blijft niet ongestraft. Laten we als ambtsdragers steeds in de wereld of in de omgeving als er gelegenheid toe is op het Woord wijzen. Wijzen op wat Jezus zegt van de eindtijd. Wat het verlaten, het loslaten van Gods Woord en wet brengt. Houd het voor dat er in het houden van Gods geboden grote loon is, Psalm 19:12. Er valt ook te denken aan het berijmde vers 5 van Psalm 19. De Heere heeft ook beloofd: Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven en in hun harten zal Ik die inschrijven, Hebr. 8:10. De Heere geeft verstand om Zijn wet te kennen en te geloven. Hij zal geheugen geven om Zijn wet te onthouden, Hij zal harten geven om haar te erkennen. Hij zal moed geven om haar lief te hebben en een geweten om haar te erkennen. Hij zal vrijmoedigheid geven om haar te belijden en kracht om haar na te leven. De gehele gewoonte en de gehele vorm van de ziel zal haar tot een tafel maken waarin de wet van God geschreven is. Dat is de grondslag van het verbond en nu die oprecht is wordt de wet volbracht, wijs, oprecht, vaardig, gemakkelijk, vastbesloten, voortdurend en troostvol. In die woorden van Matthew Henry ligt

onderwijs. Geput uit het Woord van de Heere. Een waar gelovige leeft zo door wet en evangelie.

Ontdekking

Wat we nu verder in art. 5 lezen is daar niet mee in strijd. In dat artikel staat dat door de wet de grootheid van de zonde wordt ontdekt. Ditzelfde lezen we in de Heidelberger zondag 1 vraag 2. Is dat niet eenzijdig? Want we mogen niet ontkennen dat het evangelie ook ontdekt, waardoor de zondekennis komt. Ook het kruislijden kan leiden tot zondeovertuiging. De wetskennis gaat voorop. De wet in het paradijs door God gegeven, is een eeuwigdurende wet van God. Jezus zegt ook: Ik ben niet gekomen om de wet te ontbinden, maar om te vervullen. Het is zelfs zo en we weten dat uit de op Schrift gestelde openbaring des Heeren dat Gods deugden rechtvaardigheid en heiligheid de wet eisen, maar ook dat Zijn barmhartigheid heeft geleid tot de wet. God de Heere is de hoogste Wetgever. Wij leven niet wetteloos. Men kan er wel toe komen, maar de Heere leidt niet tot zo'n leven. Gods kinderen zijn ook aan de wet gebonden. Hun leven is erop gericht. Maar ze zijn niet zondeloos. Het begin van het geestelijke leven spreekt van ontdekking van zonde en schuld. Het geschiedt door de wet, want door de wet is de kennis van de zonde, Rom. 3:20. Die zondeontdekking zet zich voort. De opstellers hebben het woord overtuigen erbij gevoegd. Dit is juist. Want ontdekken en overtuigen gaan samen. De wet kan vergeleken worden met de zon. Haar stralen dringen in, dringen door, openbaren en overtuigen. De stralen laten de werkelijkheid zien. Laten zien hoe het is. Zo gaat het met de wet. Maar Jezus heeft toch voldaan? Dus we moeten niet meer leven bij de wet, maar bij het evangelie. Paulus zegt toch dat wij niet meer onder wet zijn, maar onder de genade? Zeker, Gods Kerk weet het, ervaart het, maar waaraan dient in de eerste plaats gedacht te worden? Aan Jezus Christus.

Wat staat van Hem beschreven. Zeker, het evangelie, de genade en de waarheid zijn door Jezus Christus geworden. Maar Gods Woord wijst niet alleen op het kruis, maar ook op de hemel. Daar is Hij Voorbidder, Rom. 8:34. In datzelfde hoofdstuk wijst de apostel op de Heilige Geest in het hart van de gelovige. Beide zijn pleiters of zoals het grondwoord aangeeft: zij treden beide tussen beide. En dat maar niet even, maar zolang als de wereld bestaat, zolang een zondaar blijft leven. Ook in het sterven is de tussentreding noodzakelijk. Een waar gelovige kan niet alleen voor de heilige, rechtvaardige God niet bestaan, noch minder verschijnen, maar nu mag er de geloofstroost zijn. God heeft, welk een wonder van genade, twee Voorbidders gegeven. De eerste naar Gods liefde en welbehagen en de tweede ingekomen op het gebed van Jezus. Gezonden, zegt Jezus. Op beide wordt in het leven een beroep gedaan. Trooster boven mij, Trooster in mij, ontferm U mijner. Wat een onderwijs voor prediking en catechese wordt ook hier gegeven. Het is de oprechte ambtsdrager niet vreemd en daarom zal hij er niet over zwijgen.

M.C. Tanis

Ik vrees dat velen al heel ver in het genadeverbond menen te zijn, terwijl zij nog geen syllabe recht hebben verstaan van wat de aard van hun dood is. Wat is men in het algemeen daar snel in uit- en afgestudeerd! Wat rekent men kennis en inleiding hieromtrent overbodig, en wat hoort men toch weinig de aandrang om voor God eens recht te beleven wat het betekent midden in de dood te liggen. Soms acht men het een ziekelijk verschijnsel. O, die gezonde dokters, het is geen wonder, met al hun zogenaamde kennis en wijsheid van genade en verbond, dat ze de balsem en de Medicijnmeester uit Gilead niet van node hebben.

G. Wisse, *Uit de Verbondsschat.*

Toekomstverwachting

Quo vadis? Waarheen gaat gij? Die vraag is van belang. De Heere stelt ons allen, als Hagar weleer, de veelzeggende vraag: Vanwaar zijt gij en waar gaat gij heen? Deze vragen hielden ons bezig rond de jaarwisseling. Maar toen niet alleen. Het zijn vragen voor elke dag van ons leven.

Volgens de overlevering ontmoette Petrus op zijn vlucht uit Rome de Heere Jezus, Die in tegengestelde richting ging. Petrus zou hem toen de vraag gesteld hebben: “Quo vadis, Domine?” Daarop antwoordde hem de Heere: Ik ben op weg naar Rome om daar opnieuw gekruisigd te worden. Een beschamend antwoord voor Petrus, want hij was Rome juist uit gevluht uit vrees voor de dood. Petrus keerde daarna op zijn schreden terug. Een legende, maar wel met een veelzeggende boodschap. Ook voor ons. We kunnen deze vraag ook betrekken op de loop van deze wereld en de toekomst van de mensheid. Hoe gaat deze wereld zich ontwikkelen? Waar gaan we heen? Hoe lang zal de aarde nog kunnen bestaan? Socrates en velen in zijn spoor geloofden dat de aarde eeuwig is. Dat geloof is door de loop der dingen aan het wankelen gebracht. Er waren er ook, die meenden dat er ooit een heilstaat op aarde zal ontstaan. Het Utopia van Thomas More leek in het verschiep te liggen, terwijl anderen juist een heel pessimistische kijk op de geschiedenis van de mensheid hadden. Ik schrijf dit

in termen van het verleden, maar al deze opvattingen leven ook nu nog voort. Wetenschappers stelden ooit vast dat de aarde steeds meer de zon nadert; het omgekeerde wordt ook wel gesteld: de aarde verwijdt zich van de zon. Dat lijkt vreemd en ver weg. Maar is het u niet een dagelijks wonder dat die ronde aarde nog draait en zich wentelt ten opzichte van de zon? In een onvoorstelbare snelheid? En dat haar stand en koers onbewogen is? Als de aarde maar enkele graden zou afwijken van jaar tot jaar, dan zou dat het einde van de mensheid betekenen. Of de aarde werd een oven, of een donkere vrieskist. Hoe groot is de Schepper! Dat zijn slechts menselijke bespiegelingen. Een andere weg volgen zij die menen dat de mensheid zelf de oorzaak zal zijn van het absolute einde. U kent nog wel die voorstelling, waarin de ronde aarde als een kaars langzaam opbrandt; een vlammetje dat de bol langzaam uitzuigt. In die voorstelling denkt men aan milieufactoren, die doen denken aan een uitputting van de aardse grondstoffen. We hebben met elkaar al heel veel

doemscenario's voorbij zien komen. Veertig jaar geleden was er de club van Rome, die de afloop aller dingen stelde op dertig jaar. Het werd toen door een brede massa geloofd. De wetenschap zei het immers. Maar er komt meer voor kijken om in de toekomst te zien. Houtkap of ozon zijn factoren, maar deze hebben in Gods wereldplan een beperkte invloed. We zien met elkaar wel ontwikkelingen die grote zorgen geven. Het is lang niet ondenkbaar dat de techniek, en dan vooral het ICT-spectrum, heen werkt op het einde aller dingen. Dit af gedacht van het feit dat de Heere het einde bepaalt. Maar, de computertechnologie gaat zo ver, dat de mens steeds meer aan de kant komt te staan. De computer gaat ons vrijwel alles uit handen nemen. Met in het kielzog enorme mogelijkheden, die de mens verlokken om de techniek als een god te aanbidden. Medische vooruitgang, wiskundige berekeningen, moderne middelen om de Bijbel te verklaren, kortom, de zegeningen lijken onbeperkt. Maar er zijn veel vragen. Ik noem er enkele. De techniek brengt ook criminele mogelijkheden in beeld, die nauwelijks te beheersen zijn. Denk alleen maar aan het bankverkeer. De computer moet alles makkelijker maken, maar het gevolg is dat alles alleen maar moeilijker wordt. We kunnen er een goed gebruik van maken, maar het zal steeds duidelijker worden dat de zonde en het kwaad ook ongekende vergezichten en mogelijkheden ontrolt voor onze ogen. Het ideaal is dat we alles uit de makkelijke stoel kunnen regelen, maar de mensheid zal in die stoel van genot gewis juist haar einde vinden. Zo is het al met de auto. Deze is een pracht middel om te onthaasten, maar hoe kan

Van de administratie

Bij het eerste nummer van 2014 willen wij onze lezers Gods onmisbare zegen voor het nieuwe jaar toewensen.

Wij hopen, dat u Bewaar het Pand weer met genoegen zult lezen en dat het gezegend mag worden in uw persoonlijk geestelijk leven.

De abonnementsprijs voor het jaar 2014 is vastgesteld op € 17,50.

Overbetalingen en giften worden zeer op prijs gesteld, daar de werkelijke kosten aanzienlijk hoger liggen dan het abonnementsgeld.

De stichting Bewaar het pand is erkend als een ANBI stichting wat inhoudt, dat uw gift in principe aftrekbaar is in de aangifte inkomstenbelasting.

In D.V. februari zal de acceptgiro voor het abonnementsgeld 2014 naar u worden opgestuurd.

Met hartelijke groet, P.J. Boers

het nu dat we allemaal steeds meer haast krijgen, juist door die auto? Men noemde de boekdrukkunst een stap ten hemel en een stap ter hel. Wat zou de Reformatie betekend hebben zonder boek? Maar we weten maar al te goed dat er ook een andere kant is. En welke geeft de doorslag?

Is de computer een zegen? Heeft deze ook dermate grote zegen gebracht als het boek? Dat zal niemand kunnen beweren. Wat zijn de voordelen van de huidige mobiele telefoon? Het lijkt er veel meer op dat deze alleen maar nadelen brengt. En toch zijn we er allemaal van voorzien. De tijd-geest heeft iets van een dictator: je moet met de trein meerijden. Al gaan we geluiden horen van mensen die zich aan deze tredmolen willen onttrekken. Ik merk in dit verband op dat er een tijd kan komen, dat christenen geen gebruik meer kunnen maken van de digitalisering. Dat heeft te maken met het teken van het beest. Maar daar moeten onze ogen nog wel voor geopend worden.

Wie heeft de toekomst? De mens of de robot? Allemaal vragen. We kunnen ook de vraag horen: God of de duivel?

Dan heb ik het nog maar alleen over de techniek. Er zijn meer dreigingen. Hoe zal de terreur en het terrorisme als een nieuwe vorm van oorlog voeren beheerst kunnen worden? Een volgend plaatje: welke econoom begrijpt nog echt iets van de mondiale vraagstukken die hiermee samenhangen? Wat wordt het als de mensen steeds ouder worden? En wat als een soort supermens in de reageerbuis wordt ontwikkeld? Wat gebeurt er als de zeespiegel enkele meters zal stijgen? Hoe zal het eruit zien als de kerk in Europa tot een grote ruïne wordt? Dit zijn maar enkele van de vele vragen die we kunnen stellen. Met deze vragen op de tong kunnen we ons nu maar al te goed voorstellen dat er een einde komt aan de schepping. Dat is dan volgens menselijke factoren.

Binnen het Christendom leven met name twee voorstellingen aangaande de toekomst van deze wereld. Het Chilasme in allerlei

vormen verwacht een gouden eeuw rondom Israël. Volgens deze leer zal Christus eerst nog een periode van duizend jaar regeren te Jeruzalem. Dat zal gebeuren na Zijn eerste wederkomst. Daarna zal pas echt de eindtijd aanbreken, waarin de duivel zal ontbonden worden met tenslotte de uiteindelijke en tweede wederkomst van Christus. In dit kader gaat men ervan uit dat de toekomst voorspoed en geestelijke zegeningen zal brengen. Ooit werd een predikant vanwege deze opvattingen buiten onze kerken gezet; nu echter is deze voorstelling breder aanvaard. U kunt flarden van deze gedachten om u heen opvangen. Dit heeft mede te maken met de vestiging van de staat Israël in 1948 en de ontwikkelingen rond Israël tot in onze dagen toe. De Kerk der Reformatie heeft echter altijd vastgehouden aan de gedachte, dat er slechts één wederkomst van Christus zal zijn. In dat kader is er geen plaats voor geestelijke vooruitgang; integendeel, hier moeten we spreken over de laatste tijden zoals Gods Woord deze aangeeft. Om te beginnen heeft de Heere Jezus gesproken over onheilspellende tekenen (Matth. 24). Ook de apostel Paulus heeft daarover gesproken in termen van afbraak en afval (1 Tim. 4:1v; 2 Tim. 3:1v).

De vraag komt telkens weer op of er bijvoorbeeld in Nederland en in Europa nog een opwekking zou kunnen ontstaan. Kinderen Gods in vroegere dagen hebben dat soms verwacht; ze hadden er iets voor. Onder oudvaders leefden zulke gedachten ook. We weten zeker niet hoe de concrete toekomst voor Israël en Nederland er uit zal zien. In ieder geval moeten we allen de voorzichtigste weg kiezen; we moeten opmerken dat de grote afval gaande is. De tekenen der tijden roepen ons allerwegen wakker. Ik behoef deze niet eens te noemen. Deze tekenen zijn er geweest de gehele geschiedenis door, om de mensheid van alle tijden te doen beseffen dat de tijd voorts kort is. Het is waar, wij kunnen niet zo maar zeggen dat het einde van de wereld aanbreekt. Veel wijst daar wel op, maar ik heb ooit ook

waargenomen dat het erop leek, alsof laatste dingen weer terugweten. Dat was tijdens de val van het Communisme.

We moeten onze rekenmethoden er maar niet bij halen. Maar Gods Woord geeft algemene lijnen aan die onloochenbaar wijzen op het einde. Het is ook Gods bedoeling dat we daar elk moment op bedacht zijn. En daar lijkt de kerkelijke praktijk te weinig op.

Quo vadis? Deze vraag geldt ook ons allen persoonlijk. De bekende vraag aan Hagar komt steeds weer terug, juist rond een jaarwisseling. Het is voor een reiziger toch hoogst belangrijk dat hij zijn reisdoel kent. Gelukkig als we door waarachtige bekering dat doel hebben leren vaststellen. Maar, zoals het ons gaat als we onderweg zijn, we moeten dat doel steeds weer bijstellen; heroriëntatie is dagelijks nodig. Dat vraagt strijd en inspanning. Zeker als we soms moeten gaan door barre woestijnen en als we stormachtige depressies beleven. Als Israël voor de Rode Zee. En toch zijn de gebaande wegen in hun hart. Daar moet het beginnen. Het is de weg van Christus. Zijn Persoon en werk zullen alle ravijnen overbruggen.

Of zijn we nog blindgangers? Leven we blindelings op de eeuwigheid aan? Abraham ging ook blind, maar hij was in de weg des Heeren. Zijn wij dat werkelijk ook? Dan gaan we toch ook weer heel makkelijk. Zoals Ledeboer, die zijn paard de vrije teugel liet, met het gevolg dat zijn rijtuig feilloos het doel bereikte.

Quo vadis? Waar gaat deze wereld heen? Een benauwende vraag. Barrensweën zullen zich aandienen. De Kerk gaat geen makkelijke tijd tegemoet. Maar: Gods ware volk gaat van kracht tot kracht steeds voort!

De Kerk der Reformatie heeft echter altijd vastgehouden aan de gedachte, dat er slechts één wederkomst van Christus zal zijn.

P. Roos

Huichelachtigheid

En dan komen en staan voor Mijn aangezicht in dit huis, dat naar Mijn Naam genoemd is, en zeggen: Wij zijn verlost, om al deze gruwelen te doen?
Jeremia 7:10

Velen denken dat als zij iets doen voor de Heere, zij ook iets terugkrijgen van de Heere. Hierbij valt te denken aan de bekende uitdrukking: Do ut des, dat is: ik geef opdat Gij geeft. Ook zijn er velen die denken dat zij zonde mogen doen nadat zij iets goeds voor de Heere gedaan hebben. Juda roemde ijdel in de uiterlijke tempel. Ondertussen pleegden zij allerlei zonden. Juda dacht: als wij godsdienstig zijn, dan mogen wij ook wel zondigen. De gedachte was: als wij God iets geven, moet Hij ons iets toegeven.

Naam en aangezicht

De Heere wilde bijzonder aanwezig zijn in de tempel, die Gods huis werd genoemd. 'Dit' huis, dat is de tempel waar Jeremia en het volk zich bevonden. "Dat naar Mijn Naam genoemd is", letterlijk staat er: waarover Mijn Naam genoemd is. Dit huis, deze tempel, is het eigendom des Heeren, het behoort de Heere toe. De tempel was aan de Heere gewijd om Hem te dienen. De tempel was een heilige, dat is een afgezonderde plaats om de Heere te dienen. Bij de inwijding van de tempel bad Salomo een lang gebed om de genadige tegenwoordigheid van de Heere af te smeken. Een gebed ook om de openbaring van Gods heerlijkheid. De woorden "voor Mijn aangezicht" betekenen dat zij die in de tempel waren in Gods tegenwoordigheid waren. Letterlijk heeft de Heere geen aangezicht. Dit wordt menselijkerwijs van God gesproken om Zijn tegenwoordigheid, Zijn aanwezigheid, aan te duiden. De Heere is niet zichtbaar voor het

lichamelijke oog. De Heere is aanwezig in werkingen en tekenen. De Heere is op een bijzondere wijze aanwezig in Jeruzalem en wel heel bijzonder in de tempel. Het verzoendeksel van de ark des verbonds was de troon van God. God is niet aanwezig geweest in een wolk die steeds gebleven zou zijn boven het verzoendeksel in het heilige der heiligen.

Komen en staan

Door de woorden 'komen en staan' wordt doorgaans aangegeven het oefenen van de openbare godsdienst. Het komen voor Gods aangezicht betekent het oefenen van de openbare godsdienst. Zo lezen we in psalm 100:2 'Dient den HEERE met blijdschap, komt voor Zijn aanschijn met vrolijk gezang.' Komen tot God is Hem dienen, de openbare godsdienst bijwonen. Juda nam de openbare godsdienst nog waar. Zij kwamen en stonden voor Gods aangezicht. De Joden zaten nooit in de tempel, maar stonden. Alleen de koning zat. Het woordje 'staan' geeft drie dingen aan: eerbied, vaardigheid en gehoorzaamheid. Juda nam nog met een uiterlijke schijn de godsdienst waar. Maar zij kwamen en stonden met vele gruwelen besmet, zij waren goddeloos en geveinsd: zij stalen, sloegen dood, bedreven overspel, zwoeren vals en dienden de afgoden. Het ingevoegde woordje 'dan' geeft aan: al die zonden doen en dan toch nog komen voor Mijn aangezicht. Daarmee wordt de Heere getergd als in het aangezicht. Zij komen met onreine handen en zielen in het heiligdom. Zij meenden dat door in de tempel te komen al die zonden weer waren afgerekend. Er staat immers: 'Wij zijn verlost, om al deze gruwelen te doen?'

Toepassing

Ook in ons land zijn er velen die zondigen. Zult u dan zo komen en staan voor Gods aangezicht, goddeloos Nederland? Bestaat de meerderheid van de kerkgangers uit heiligen, gelovigen, wedergeborenen, ernstige aanbidders van God in geest en waarheid? Neen, maar wel goddelozen, ongelovigen, openbare zondaren. Een goddeloze menigte vervult vaak de voorhoven des Heeren. Men blijft goddeloos en men wil zich godsdienstig voordoen. Men is een openbare zondaar en men komt in 's Heeren huis. Geveinsde huichelaars, weet u wel waar u komt? U komt in het huis des Heeren. Hoe durft u met al uw goddeloosheid binnen te treden? Zou u van het huis des Heeren een huis des duivels maken? Zo bouwde de goddeloze Manasse altaren in het huis des Heeren. Denk aan wat er gebeurde met Nadab en Abihu die met vreemd vuur voor het aangezicht des Heeren kwamen. Er ging een vuur uit van Gods aangezicht en zij stierven. Zou u dan met vele zonden durven komen voor Gods aangezicht? Of hebt u geen eerbied voor het huis des Heeren? Als u zo in Gods heiligdom komt, bestaat het gevaar dat de vlam van Gods aangezicht u verteert. Bedenk dit en ontzie het huis des Heeren als een plaats die naar Zijn Naam genoemd is, de Heere is daar tegenwoordig. We willen niet dat u niet in Gods heiligdom komt. U moet zelfs vaker en trouwer komen. U moet ijverig de oefening van de godsdienst bijwonen. Alleen u moet niet komen zoals Juda. U moet niet ondertussen veel zonden aan de hand houden en toch komen. Dient de Heere in heiligheid en gerechtigheid, al de dagen van uw leven. Doe dit met ernst, vanaf heden. Schud de oude zuurdesem uit en leer met meer ontzag en

Juda roemde ijdel in de uiterlijke tempel. Ondertussen pleegden zij allerlei zonden.

met meer heiligheid Gods voorhoven te betreden. Zoek het oprecht en met een goede bedoeling te doen. Laat alle geveinsdheid verre van u zijn. Kom en sta zo in des Heeren poorten. Bedenk dat u in 's Heeren huis staat. Het is naar des Heeren naam genoemd, dan kunt u er geen Baäl of Mammon in dienen. U staat voor des

Heeren aangezicht. Wie zou daar niet voor sidderen? Toen Jozef voor het aangezicht van farao gebracht werd schoor men hem en trok hem andere klederen aan. Zou u met uw goddeloosheid durven te naderen tot de Koning der koningen? Kom en sta met onbesmette handen voor des Heeren aangezicht. Zo zou u Gods

aangezicht in genade aanschouwen en Gods aangezicht zou na dit leven eeuwig over u lichten. U zou uit Gods huis op aarde eens overgebracht worden naar Zijn huis hierboven, om daar eens zelf naar Zijn Naam genoemd te worden, met die nieuwe naam die niemand kent die die ze ontvangt.

A. van Heteren

Vragenrubriek

De slang en de ezelin

In een gesprek over de bijbel werd door iemand tegen enigen van onze jongelui gezegd dat de bijbel niets meer is dan een veredeld sprookjesboek. Er staan mooie verhalen in de bijbel, verhalen ook met een diepe betekenis, maar de verhalen overstijgen maar iets het niveau van sprookjes. De bijbel spreekt immers onder andere ook over sprekende dieren? Eva voerde een gesprek met een slang en Bileam met een ezelin. En aangezien het duidelijk is dat dieren niet kunnen spreken moeten we alleen uit deze twee voorbeelden al concluderen dat het in de bijbel in ieder geval niet over zuivere geschiedschrijving gaat. De vraag die nu door de jongeren aan mij werd gesteld was hoe we hierop moeten reageren.

Je ziet allereerst dat het een groot verschil maakt hoe je de bijbel benadert. Het maakt nogal wat uit of je de bijbel ziet als een menselijk geschrift of als het Woord van God. Van dat laatste gaan wij uit en dat moet ook. De Schrift getuigt van zichzelf dat zij het onfeilbare Woord van God is en de Heilige Geest bevestigt dat in ons hart. Denk bijvoorbeeld aan 1 Tim. 3:16, "Al de Schrift is van God ingegeven". En lees ook 2 Petrus 1:19-21. Ik citeer het in zijn geheel vanwege het belang: "En wij hebben het profetische Woord, dat zeer vast is, en gij doet wel dat gij daarop acht hebt als op een licht, schijnende in een duistere plaats, totdat de dag aanlichte en de morgenster opga in uw harten.

Dit eerst wetende, dat geen profetie der Schrift is van eigen uitlegging. Want de profetie is voortijds niet voortgebracht door de wil van een mens, maar de heilige mensen Gods, van de Heilige Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken". De Heilige Geest getuigt in het hart dat Gods Woord de waarheid is en Hij zal zondaren in al de waarheid leiden.

Maar de ongelovigen zijn dwaas en de dwaas zegt in zijn hart: er is geen God, Psalm 14 en Psalm 53. Dus ook geen Woord van God. De dwaas wil geen God boven zich erkennen en verwerpt daarom het Woord des Heeren.

Maar goed, het blijft dan toch wel vreemd van die pratende dieren. Die komen wij toch ook niet tegen? Moeten we die verhalen wel echt serieus nemen?

Hierboven citeerde ik al iets uit de brieven van Petrus. En Petrus zegt dat we geen kunstig verdichte, dat is verzonnen fabels zijn nagevolgd, 2 Petrus 1:16. In het grieks staat een woord dat gelijk is aan ons woord mythe. En het is wel opvallend dat juist de apostel Petrus in zijn brief over de ezelin spreekt. In 2 Petrus 2:16 spreekt hij van "het jukdragende stomme dier, sprekende met mensensstem" en de apostel Paulus heeft het over de slang, "die Eva door haar arglistigheid heeft bedrogen", 2 Kor. 11:3.

Ook de apostelen, vol van de Heilige Geest hebben het Woord van God als de waarheid beleden, ook als het over het spreken door

dieren gaat. Bij de slang is niet de Heere aan het werk maar de duivel. Ook die heeft een grote macht, zoals we al gelijk in Genesis 3 zien. Satan gebruikte de slang om Eva te verleiden. Het is niet zozeer vreemd dat de slang spreekt, maar dat Eva met hem in gesprek gaat. Eva kon toch heel goed weten dat dieren niet kunnen praten? Ze had gelijk op haar hoede moeten zijn. Maar helaas is zij met een dier in gesprek gegaan en heeft nog naar dat dier geluisterd ook.

Bij Bileams ezelin ligt het anders. Daar is de Heere aan het werk. Natuurlijk kunnen ezels niet praten. Dat wordt ook nergens in de bijbel ons geleerd. Maar God de Almachtige kan een dier natuurlijk wel doen spreken. De ezel kreeg niet voor een ogenblik een mensensverstand, maar een mensensstem. God kan immers alles wat Hij wil? En als God zo machtig is om een mens te bekeren (dat is het allergrootste wonder) dan kan Hij zeker minder grote wonderen doen. Is het wonderlijk in onze ogen, is het daarmee ook wonderlijk in Gods ogen?

De Heere wilde Bileam er bij bepalen dat er iets bijzonders aan de hand was en dat er een engel met een uitgetrokken zwaard op de weg stond. God had een boodschap en op dat moment gebruikte Hij daar die ezelin voor. God gebruikt overigens altijd in zichzelf zwakke instrumenten, mensen, die veel slechter zijn dan een ezel, want een mens zondigt en een ezel niet. God kan aller-

De Heilige Geest getuigt in het hart dat Gods Woord de waarheid is en Hij zal zondaren in al de waarheid leiden.

lei middelen gebruiken om Zijn Woord door te geven. Als het moet kan Hij zelfs stenen doen roepen, zie Lukas 19:40.

Mensen die vraagtekens zetten bij verhalen over die sprekende ezelin of over Jona in de vis, zetten vraagtekens bij de almacht van God, dus bij God Zelf. En dat is een vreselijk groot kwaad, dat de Heere zeker bezoeken zal. Wat dat betreft zondigt de mens heel wat af met zijn tong, als hij bijvoorbeeld beweert dat de bijbel een sprookjesboek is. Toen die ezel van Bileam eens wat zei, was het nog de waarheid ook. En een mens is de leugen toegefallen en

introduceert allerlei leugenleer. Maar het gaat om de boodschap. De slang gaf een boodschap van de duivel door en door het geloof in die boodschap is het faliekant mis gegaan in de wereld. De ezelin gaf een boodschap van de Heere door, namelijk een verwijt aan Bileams adres dat hij ziende blind was en zo met vuur aan het spelen was. De engel heeft die boodschap van God op de juiste manier doorgegeven. En het gaat om de gehoorzaamheid aan die boodschap. Bileam werd door eer- en geldzucht gedreven, maar moest ondervinden dat God niet alleen de macht had over de tong

van zijn ezelin, maar ook over zijn eigen tong.

God is almachtig! Laten we die almacht over ons verloren leven inroepen. Opdat Hij door Woord en Geest ook mijn tong en mond, en 's harten diepsten grond, aanraken mag en Hem welbehagelijk doe wezen.

Concluderend: wat te zeggen tegen iemand die niet gelooft in een sprekende ezel? Hem zeggen dat dat komt omdat Hij niet gelooft in een sprekend God.

K. Hoefnagel

Voor de jeugd

Daniël voor jongeren

Daniël 3:12

12 Er zijn Joodse mannen, die gij over de bediening van het landschap van Babel gesteld hebt, Sadrach, Mesach en Abéd-nego; deze mannen hebben, o koning! op u geen acht gesteld; uw goden eren zij niet, en zij bidden het gouden beeld niet aan, hetwelk gij opgericht hebt.

Weleens van Rumspringa gehoord? Nee, dat is geen mix-drankje of iets dergelijks. Rumspringa is een van oorsprong Duits woord, 'herumspringen', dat veramerikaniseerd is. Het is een term die gebruikt wordt in de Amish-gemeenschap. De Amish zijn wederdopers die vanuit Nederland en Duitsland zijn geëmigreerd naar Amerika en Canada. Ze leven helemaal geïsoleerd van de wereld. Ze rijden onder andere nog met paard en wagen en kleden zich zoals men dat in de 18^e eeuw deed. Rumspringa is een periode in de late tienerjaren waarin jongeren de Amish-gemeenschap verlaten en de wereld intrekken om het leven daar te ervaren. Ze mogen daar een beetje 'rondspringen'. De meesten keren terug en kiezen bewust voor een Amish-leven en worden dan ook gedoopt.

De praktijk van 'rumspringa' wordt verdedigd met een beroep

op Bijbelteksten als: *'Beproeft alle dingen, behoudt het goede'* (1 Thess. 5:21) en *'Verblijd u o jongeling in uw jeugd, en laat uw hart u vermaken in de dagen uwer jongelingschap en wandel in de wegen uws harten en in de aanschouwing uwer ogen'* (Prediker 11:9).

Ik kom weleens reformatorische jongeren tegen die dit soort teksten ook gebruiken om daarmee hun gedrag goed te praten. Jongelui die van de wereld willen genieten. Die naar het café gaan, of naar de kermis. Die dance-parties bezoeken of voetbalstadions. En als je dan zegt dat dit tegen het Woord van de Heere ingaat, dan zegt een handige jongen: 'Ja maar in de Bijbel staat dat je alle dingen een keer moet uitproberen en dat je dan het goede moet overhouden'. Of een slim meisje dat wijst op Jozef, die toch ook middenin de wereld leefde. Of op Daniël en zijn vrienden. Die moesten toch ook overal aan meedoen? Nou, dan hoeft je je als refo toch niet overal van af te zonderen?

Inderdaad hoeft dat niet. In de Roomse kerk had je die praktijk vroeger wel. Dan gingen jongeren het klooster in. Jongens werden monnik en meisjes werden non. Ze

sloten zich totaal af van de wereld, althans van de dagelijkse wereld. Want de wereld die in hun hart zat, die namen ze natuurlijk mee. Die kun je nooit ontvluchten.

Als reformatorische gezindte lopen wij ook het gevaar om van onze zuil een soort klooster te maken. We doen niet mee met de wereld, en we hebben voor alles een alternatief gezocht. Reformatorische markten, reformatorische concerten, reformatorische kleding, reformatorische woninginrichting enzovoorts. En daar is op zichzelf genomen niets mis mee. Als we maar niet denken dat we daarmee de wereld zijn ontvlucht en dat we dan niet werelds denken en doen. De reformatorische zuil is een poging om gestalte te geven om niet met de wereld mee te doen. Want die opdracht ligt er wel. De apostel Johannes zegt in zijn eerste brief: *'Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is; zo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem.'* (1 Joh. 2:15). En dat vindt je ook bij Paulus: *'En wordt dezer wereld niet gelijkvormig; maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven, welke de goede, en welbehagelijke en volmaakte wil van God zij.'* (Rom. 12:2).

Niet alleen jongeren proberen zich daaronder uit te werken, er zijn ook reformatoren ouders die 'rumspringa' bagatelliseren. Die maken zich er niet zo druk om dat hun kinderen naar de keet gaan, want dat hebben ze zelf vroeger ook gedaan. En je bent maar één keer jong, dat gaat vanzelf wel weer over... Maar, hoeveel jongeren zijn er niet die tijdens dat rumspringa sterven? En wat dan? Kijk nog eens naar Prediker 11:9. Want die gaat namelijk verder. *'...maar weet, dat God, om al deze dingen, u zal doen komen voor het gericht.'*

Nergens vind ik de praktijk van 'rumspringa' in de Bijbel terug. Integendeel zelfs. David heeft later erg veel last gekregen van wat hij noemt 'de zonde mijner jonkheid'. Dat heeft hij nooit goedgepraat.

De Heere spoort jullie aan om Hem vroeg te zoeken, in de dagen van je jeugd. Je wordt opgeroepen om je niet door de wereld te laten verleiden.

En Jozef dan? En Daniël? En Sadrach, Mesach en Abed-nego? En Nehemia? Die leefden toch ook in de wereld? Dat werd toch ook niet veroordeeld?

Inderdaad. Maar dan moet je wel bedenken dat deze jongens daar niet vrijwillig waren! Het waren slaven en ballingen. En God had hun leven zo geleid dat ze op die plaats terecht waren gekomen. En dan geldt het gezegde: 'Wel in de wereld, maar niet van de wereld.' Begrijp je? Je kunt de wereld niet ontvluchten. De Heere Jezus zegt in Johannes 17:15 *'Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat*

Gij hen bewaart van den boze'.

En dat zien we ook bij de drie vrienden in het dal van Dura. Die komen er achter dat het niet makkelijk is om als christenen in de wereld te leven. Ze zijn een beeld van Gods Kerk, die wel in de wereld leeft, maar met de wereld niet mee kan en wil doen. Dan heb je het niet makkelijk, zo laat deze geschiedenis zien. Je zult niet begrepen worden. Je zult zelfs haat en vijandschap tegenkomen. Maar je zult ook merken dat de Heere je kracht geeft en je uithelpt. Dat laat het vervolg van deze geschiedenis wel zien.

M.A. Kempeneers
makempeneers@klikSAFE.nl

Generale synode 2013 te Nunspeet

Donderdag 28 november, voorlopig de laatste dag

Zoals ds. K. Hoefnagel in zijn laatste bijdrage beloofde, zal ik nog iets vertellen over de voorlopig laatste vergaderdag van de generale synode. Het was de twaalfde zittingsdag. Hoe verder die laatste week vorderde, hoe meer duidelijk werd dat we geen gebruik hoefden te maken van de gereserveerde week in december. Zelfs hoefden we de vrijdag niet meer te benutten. Het vlotte en meestal ontspannen verloop van de vergaderingen is voor een groot deel te danken aan de vaardige en correcte leiding van de preses. Ieder kreeg ruimte om te zeggen wat hij wilde, maar het moest wel binnen de vergaderregels blijven. Zo loodste de voorzitter onderwerp na onderwerp door de vergadering. En niemand kreeg de idee dat we onder spanning vergaderden. Wat overigens niet betekent dat er geen agenda-punten waren die de gemoederen heftig in beweging brachten. Dat laatste was het geval tot en met die laatste vergaderdag.

enkele agendapunten

Het begint die donderdag met een bespreking van een rapport over de werkwijze van de synode zelf. Moeten we zo verder? Kan het niet effectiever en efficiënter? Diverse voorstellen waren al eerder gedaan. Kan het niet toe met minder afgevaardigden van de particuliere synoden? Zouden we niet overgaan tot eenmaal per vier in plaats van per drie jaar vergaderen? En wat te denken van de idee om de vergaderingen van de generale synode te beperken tot de vrijdag en zaterdag, in dit geval natuurlijk wel over een langere periode verspreid. Uiteindelijk wordt besloten maar weinig te veranderen. Wel wordt de synode voortaan geopend in juni in plaats van eind augustus. Dat heeft enkele voordelen voor de voorbereiding van de plenaire besprekingen.

Meer tijd vergt die donderdagochtend een rapport van de vertrouwenscommissie voor predikanten. Deze commissie doet haar werk achter de schermen. Maar, uitgenodigd door de vorige synode,

draagt deze zelfde commissie, bijgestaan door externe deskundigen, bouwstenen aan die er hopelijk aan kunnen bijdragen om moeiten rond de pastorale praktijk van predikanten te voorkomen. Voorgesteld wordt om een verplicht mentoraat van twee jaar voor beginnende predikanten in te voeren. Daarnaast adviseert de commissie een vorm van permanente educatie voor predikanten. Diverse reacties vanuit de synodale vergadering vertolken de mening dat de voorstellen wel erg ver gaan. Waarom niet een wat geleidelijker invoering van deze maatregelen? Toch neemt de synode de voorstellen over. Wel wordt op voorstel van ds. R. Bikker besloten de permanente educatie nauw te laten aansluiten bij de "persoonlijke vragen en leerdoelen van de predikant. Hij ontvangt de vrijheid om zijn studieprogramma in overleg met zijn kerkenraad zelfstandig vorm te geven."

Het laatste onderwerp die ochtend betreft de tekst van de belijdenisgeschriften. Al heel wat jaren geleden heeft de generale synode

een hertaling van zowel de oud-christelijke belijdenissen als van de zogenaamde drie formulieren van enigheid voor gebruik in de kerken vrijgegeven. Dat is de zogenaamde editie-Dankbaar. Aan deze editie is ook de naam van wijlen ds. J.H. Velema verbonden. Sinds 2009 is er echter een nieuwe versie voorhanden. Naar de naam van de voorzitter van de commissie die haar samenstelde wordt ze genoemd de editie-Zwanepol. De synode van de Protestantse Kerk in Nederland heeft deze editie enkele jaren geleden tot de hare verklaard. Op de tafel van onze eigen synode lag het verzoek, gedaan vanuit de kerken, of ook onze synode niet een dergelijk besluit zou kunnen nemen. De synodale commissie heeft de inhoud van deze nieuwe versie beoordeeld en kwam tot de conclusie dat deze editie “een betrouwbare hertaling biedt van de oecumenische belijdenissen en de formulieren van eenheid.” De synode besluit dit oordeel over te nemen en de editie-Zwanepol vrij te geven voor gebruik in de kerken. Overigens staat het de plaatselijke kerken vrij om hiervan al dan niet gebruik te maken. De meeste gemeenten die zich verwant voelen aan ons blad zullen, zo denk ik, de klassieke versie die sedert lang onder ons gebruikt wordt, nog wel een poosje handhaven. Dat betekent overigens niet dat deze nieuwe editie geen voorwerp van studie kan zijn, bijvoorbeeld door vergelijking met de onder ons gebruikelijke tekst. Laten bijvoorbeeld de (mannen)verenigingen en studieringen haar maar aanschaffen.

samenwerking

Voor de middagvergadering resteert nog één rapport. Deze heeft betrekking op een opdracht die deputaten eenheid gereformeerde belijders ontvangen hadden van de synode van 2010. Toen waren er twee instructies ter tafel, zowel uit de ps van het noorden als van het westen die vroegen om het mogelijk te maken dat samenwerkingsgemeenten niet-christelijk gereformeerde ambtsdragers zouden afvaardigen naar de classisvergaderingen. Deputaten kregen van de gs van 2010 de opdracht om

onderzoek te doen naar de principiële en kerkrechtelijke mogelijkheid hiervan. Het voorstel dat deputaten nu bij de synode deden, luidde om die afvaardiging, onder aan aantal voorwaarden, inderdaad mogelijk te maken.

Op deze donderdagmiddag volgt een breedvoerige en af en toe emotionele beraadslaging. Enerzijds klinkt het pleidooi van deputaten om nu een concrete stap te zetten in de richting van meer erkenning van de kerkelijke eenheid die van ons wordt gevraagd. Daartegenover zijn er anderen, onder meer vanuit de synodale commissie, die stellen dat onze kerken een dergelijke ontwikkeling (nu) niet dragen kunnen. Herinnerd wordt aan de afwijzing, enkele synoden terug, van het toen voorgestelde federatief groeimodel in de verhouding met de Gereformeerde kerken vrijgemaakt. Meerdere afgevaardigden uiten hun zorg over ongewenste ontwikkelingen binnen de GKV en de NGK. Tijdens deze laatste vergadermiddag komt de verscheidenheid binnen onze kerken toch weer schrijnend boven tafel. Des te opmerkelijker is het dat de synode aan het slot van deze bespreking toch kan komen tot een breed gedragen besluit. Op enkele onthoudingen na stemt de synode vrijwel unaniem in met het voorstel dat ds. P.D.J. Buijs doet, mede namens enkele anderen. Enkele zinsneden daaruit:

* dat het op dit moment niet wenselijk is dat de grens die eerdere synodes hebben getrokken bij het plaatselijke en voorlopige karakter van samenwerking tussen kerken te verschuiven, mede omdat ook de eenheid in het eigen kerkverband in het oog moet worden gehouden;

* de samenwerkingsgemeenten tegemoet te komen door hun de mogelijkheid te geven in situaties van overmacht voor een bepaalde classisvergadering een of twee niet-christelijke-gereformeerde ambtsdragers te zenden die door de classis als lid met adviserende stem aanvaard worden;

* te bevorderen dat de synode van 2016 over deze zaak vanuit een breder perspectief een besluit zal

kunnen nemen. En hiermee zijn de af te handelen agendapunten voor deze synode, voor zover op dit moment mogelijk, allemaal aan de orde geweest. Op 28 en 29 januari 2014 Deo volente zal de synode nog samenkomen voor enkele resterende (waaronder comité-)zaken.

een cruciale synode

Aan het eind van deze donderdagmiddag spreekt de preses, ds. D. Quant, een bewogen woord van terugblik en dank uit. Zelf ben ik bij de (provisorische) sluiting niet aanwezig geweest vanwege een verplichting in mijn eigen gemeente. Van diverse afgevaardigden heb ik gehoord dat het een waardige en bewogen afsluiting was. Ik zal in dit verslag geen evaluatie van de synode-2013 geven. Ook zal ik niet, zoals ds. Hoefnagel in zijn vorige bijdrage suggereerde, aan het preken gaan. Maar toch volgt aan het slot van deze bijdrage zoiets als een preek. Niet van mijn hand. Maar van de preses, ds. D. Quant. Ik heb van hem toestemming gekregen om de door hem uitgesproken woorden in ons blad af te drukken. Zonder commentaar geef ik ze hier door. Laten zijn goede woorden voor zichzelf spreken.

“Voor een slotwoord voor deze synode kom ik bij een door Paulus eigenhandig geschreven slot van een brief: Galaten 6: 11-18. Hij neemt de pen over van zijn secretaris. Dat geeft aan de woorden die we lezen des te meer nadruk.

In de aanloop naar deze synode vonden de nodige voorbeschoouwingen plaats. Dat hoort erbij, en het is ook niet verkeerd: de kerken leven mee met de 52 afgevaardigden en spreken over hun werk, en ze doen dat biddend – dat mogen wij althans hopen. Er was daarbij niets nieuws onder de zon: het zou een cruciale synode worden. En wanneer deze mededeling of voorspelling mij bereikte en wanneer ik de kans had daarop te reageren, verwees ik steevast naar zóveel eerdere synoden, die ook cruciaal zouden zijn. Liever dan olie op het vuur te gooien, gooi ik olie op de golven – dat zit nu eenmaal in mij.

Terugkijkend naar deze synode die – op een enkel punt na – bijna geschiedenis is geworden, moet ik terugkomen op mijn pogingen om de voorspellingen te ontzenuwen. Want inderdaad: de synode van 2013 was een cruciale synode en

zal dus bepalend zijn voor de toekomst van de kerken, de Chr. Geref. kerken, stukje van Gods wereldwijde kerk hier op aarde. Ik moet hun die voorafgaand aan de synode deze voorspelling deden, zeggen: u had gelijk!

Waarom was dit een cruciale synode?

* Vanwege de besluiten om een bredere inbedding te zoeken voor onze kerkelijke opleiding, de TUA? Er is naar deze besluiten uitgekeken, en ze hebben na het openbaar maken ervan voor veel reacties gezorgd, waarbij dankbaarheid en afwijzing zo ongeveer de polen waren. Maar nee, dáárom was deze synode niet cruciaal.

* Vanwege de benoeming van twee kerkelijke docenten, tegen het licht van de altijd tegen het licht gehouden onderlinge geestelijke verhoudingen binnen de kerken? Zo hoorde men het wel, maar intern hoorden wij daar niets over. Ook dat maakte deze synode niet cruciaal.

* Vanwege de besluitvorming rond de homoseksueel gerichte broeders en zusters? Ongetwijfeld, het trok nog meer de aandacht dan het hierboven genoemde thema, en dat was geen verrassing. Maar nee, deze synode was ook dáárom niet cruciaal.

Nee, het cruciaal zijn van deze synode vond zijn reden in iets anders. Het woord cruciaal betekent: van groot belang, op een kruispunt staan en een beslissende stap zetten om een bepaalde koers te gaan zetten. Van Dale tekent aan: 'van overheersende betekenis'. Zo vindt men het in de woordenboeken. Maar gaat men kijken waar het woord vandaan komt, dan komt men ogenblikkelijk bij: crux, kruis! Als er iets van overheersende betekenis is...

Deze synode was cruciaal, omdat zij ons bij het kruis bracht. Het kruis van Christus. In mijn openingstoespraak nam ik u mee naar de Sion, de plaats van het oudtestamentische offer bij de tempel. Nu neem ik u mee naar de heuvel Golgotha, waar het kruis stond opgericht, het kruis waaraan de Heiland hing en stierf. Dat kruis wordt week in week uit centraal gezet in onze eredielen – mogen wij hopen.

Maar het was ook dat kruis dat telkens bepalend was voor belangrijke besluiten van deze synode.

* Te denken is aan de besluitvorming rond homoseksualiteit. In de eerste be-

spreking werden tere dingen gedeeld, zaken waarbij het kruis van vergeving en van vernieuwing centraal stond. En in de inhoudelijke besprekingen ging het over een opgelegd kruis, dat door de vernieuwing door de Heilige Geest tot een opgenomen kruis kan worden – de navolging van de Gekruisigde.

* Bij de vraag hoe de TUA in een breder instituut het werk kan voortzetten werd gekeken naar zogenoemde orthodox-protestantse universitaire opleidingen. Het bracht prompt allerlei reacties te weeg. Maar het is een bewuste keus om ons in deze verbreding door het kruis en door de geestelijke verbinding door dat kruis te laten bepalen. Dan valt er helaas het een en ander af, maar... het brengt ook een aantal opleidingen dichterbij. En het zal de kunst zijn om dit cruciale punt zó te laten staan en haar werk te laten doen, en er niet weer allerlei piketpaaltjes omheen te zetten...

* Dan waren er de vragen van de kerkelijke eenheid. Gaan zij niet allemaal over de vraag hoe het kruis van Christus de prediking en het kerkelijk/gemeentelijk leven bepaalt? Dat brengt scheiding en het geeft verbinding. Soms namen wij een pijnlijk besluit, en de samenroeper van commissie 4 sprak in dat verband nog over 'een oordeel over de kerk'. Ik dacht toen aan de bidstond van de vorige synode: 'Die mij oordeelt, is de Heere'. En... die preek bracht ons bij het kruis; zo nu ook deze woorden, die iets zeiden over onze besluitvorming terzake.

* Opnieuw spraken wij over zendingsgemeenten – sinds het begin van de 21^e eeuw een steeds terugkerend thema op synodale vergaderingen. Hoe komt het kruis terug in een samenleving die zonder kruis denkt te kunnen leven...?

* Ik noem nog één thema: dat van de doop van pleegkinderen. In de doop verbindt de drie-enige God zich aan een mens. Het kruis en de kracht van het kruis wordt over die mens afgeroepen. Voor allen die uit gelovige ouders geboren zijn en voor hen die daar onder Gods voorzienigheid op een andere manier een plaats hebben gekregen.

En zo durf ik te zeggen: het was een cruciale synode. Want al die besluiten, door onze toeschouwers opgetekend, of niet opgetekend, zijn slechts van eeuwigheidswaarde wanneer ze door de kracht van het kruis doortrokken worden.

Paulus schrijft zijn brief aan de Gala-

ten tegen de achtergrond van het gevaar dat de gemeente zich op andere zaken laat voorstaan dan alleen op de zegen van het kruis van de Heiland. En hij schrijft het met scherpe woorden: wie zich op iets anders beroemt dan op het kruis, die is vervloekt. Het komt in Gal. 6: 14 nog eens terug. Laat ik het synodaal invullen:

* Een Bijbelse visie op de homoseksueel gerichte broeder of zuster zal ons als kerken op zich geen geestelijke baat brengen.

* Een overbruggen van kerkelijke muren, of het verstevigen daarvan zal dat ook niet ook doen.

* Onze missionaire ijver levert ons geen geestelijke bonuspunten.



VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging
Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn
Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio
(0172) 23 33 38
Wij verzorgen alleen begravenissen
Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"
www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.

Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax: 084-2220131. Email: pand@solcon.nl ING 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk. Abonnementsprijs € 15,00 per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 14 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 (ex. BTW) per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Nee, geestelijke winst is alleen daar, waar het kruis aanbeden wordt en er uit het kruis geleefd wordt.

Dat acht Paulus van zó groot belang dat hij er zelf de pen voor ter hand neemt. En het moge ons daardoor ervoor bewaren anders te roemen dan in het kruis van Jezus Christus (vers 14). Laten wij zo al ons synodale werk aan de voet van dat kruis brengen. Dat geeft vrijheid, dat geeft reiniging – want dat is nodig. En we mogen dan ook de kerken, ‘eigen’ kerken en samenwerkende kerken, vragen datzelfde te doen. Zoals altijd zal over de besluiten van deze synode wel weer geschreven en gesproken worden. En dat is goed. Mits het op één manier gebeurt: dat men de kritiek of de adhesie aan de voet van datzelfde kruis brengt en het daar nog eens laat doorlichten. Dan zou er nog wel eens meer ruimte kunnen zijn voor het dragen van besluiten die je zelf anders had gewild, dan je voor mogelijk zou houden. Dan is er zelfs misschien nog meer ruimte bij (onderdelen van) besluiten, dan die wij gaven... Houden onze woorden ons in het licht van de stilte bij het kruis... ? Dan is er hoop voor de plaatselijke gemeenten, dan is er hoop voor de kerken.

Broeders, u gaat straks naar huis. Wilt u ervoor zorgen dat u daar uw plek op deze manier inneemt? We zijn ambtsdragers: predikanten, ouderlingen, diakenen... Maar we zijn ten eerste zondaren, die het bloed van Christus persoonlijk nodig hebben. Buiten dat kruis is het eeuwig huilen, in dat kruis mogen we eeuwig roemen. Laten wij ervoor bewaard mogen worden te roemen in iets anders dan in het kruis van de Heere Jezus. Persoonlijk leven bij dat kruis, kerk zijn bij dat kruis... Dat is cruciaal!”

Tot zover de woorden van de preses. De Heere zegene de beraadslagingen en besluiten van de generale synode 2013. Hij zegene onze kerken en beware ons bij de vastheid van Zijn Woord.

J.M.J. Kieviet

Persbericht

Diakenendag

Op D.V. zaterdag 25 januari 2014 houden deputaten diaconaat de landelijke diakenendag. Deze dag heeft plaats in de Pniëlkerk in Veenendaal met als thema: Ieder het Zijne!

Ieder het Z/zijne houdt in dat we ieder mens gunnen wat hem toekomt. Wat betekent dat voor het werk van een diaken of van iemand die ander diaconaal werk verricht? Via acht workshops (twee rondes) willen wij het thema verder uitwerken om diakenen en andere diaconaal betrokkenen toe te rusten tot het diaconale werk. De dag duurt van 09.45 tot 13.15 uur. Voor meer info en aanmelden: www.cgk.nl - diaconaat. Welkom!

Lekker uitwaaien op Texel...

99 euro*

De Verrassing
Bungalowpark

www.deverrassing.nl of bel 0222 31 89 06

* vanaf prijs voor een midweek, geldig tot de meivakantie 2014

Bed & Breakfast "JACOLINA"

Ontspannen in eigen sfeer, in de Betuwe. Landelijke plek, comfortabele ruime kamers.

www.benb-jacolina.nl

RST
Zorgverleners

Kraamzorg

“Mijn kraamzorg? Samen genieten!”

Kraamzorg door medewerkers met een reformatische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.
Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **verpleging & verzorging** en **huishoudelijke hulp**